

kierunku pewnych specjalności i uzupełnienia potrzebnych wiadomości, na który corocznie uczęszcza 900 lekarzy wet. Poza ulepszeniem i powiększeniem sieci wydziałów, (fakultetów), szkół i innych instytutów weter. Rząd Radziecki stwarza pracownikom wet. dobre warunki pracy i wysoko ceni ich pracę.

W Z.S.R.R. pracownicy weter., którzy przepracowali 25 lat i ukończyli 50 lat życia otrzymują pensje dodatkowe, równe połowie ich poborów, płatne nawet, gdy nadal nie pracują. Setki lekarzy wet. zostało odznaczonych orderami i medalami Związku Radzieckiego za długoletnią służbę i osiągnięte dobre wyniki. W ostatnich latach 12 lekarzy wet. uzyskało Nagrody Stalinowskie, przyznawane corocznie za wybitne badania naukowe i zasadnicze ulepszenia w metodach produkcji. Szereg lekarzy wet. jest deputowanymi do Najwyższej Rady Z.S.R.R. i do Najwyższych Rad Republik Związkowych. Setki lekarzy wet. są członkami Rejonowych i Okręgowych Rad.

Praca lekarzy wet. w Z.S.R.R. cieszy się uznaniem. Ludzie radzieccy wysoko oceniają niezmiernie ważne prace lekarzy wet. podobnie jak i inne prace o charakterze użytkowo-socjalnym w naszym kraju. Wielki Wódz naszego kraju, Towarzysz Stalin, Partia Komunistyczna i Rząd Radziecki wykazywał i wykazują stałą troskę o pracowników weter. Wszystko to zapewnia dalsze sukcesy w walce z zaraźliwymi chorobami zwierzęcymi i pozwala mieć nadzieję, że kraj nasz w najbliższej przyszłości zostanie uwolniony od epizootcji.

tłum. dr S. Kejdana

W. LUTYŃSKI

Warszawa

ORGANIZACJA PLACÓWEK ZOOTECHNICZNO-WETERYNARYJNYCH W ZWIĄZKU RADZIECKIM

Obserwowane w ostatnich czasach w nauce zbliżenie weterynarii do zootechniki nie mogło nie spowodować w poszczególnych krajach zmian w strukturze organizacyjnej służby weterynaryjnej i służby zootechnicznej w postaci szeregu między nimi powiązań funkcjonalnych i organizacyjnych. O ile powiązania funkcjonalne w Związku Radzieckim mają miejsce na wszystkich szczeblach organizacyjnych o tyle powiązania o charakterze organizacyjnym istnieją obecnie wyłącznie na szczeblach rejonowych.

Do roku 1940 istniały w ZSRR dwie odrębne sieci organizacyjne — sieć placówek zootechnicznych oraz sieć placówek weterynaryjno-lekarskich i punktów weterynaryjno-felczerskich. Uchwałą Rady Ekonomicznej z 1940 r. utworzono jednolitą sieć zootechniczno-weterynaryjną, którą zorganizowano na bazie dotychczasowej zootechnicznej i weterynaryjnej sieci. Podstawową jednostką tej sieci jest placówka zootechniczno-weterynaryjna podległa powiatowemu zarządowi rolnictwa. Placówki te działają w określonych miejscowościach i mają ustalony terytorialny zakres działania w postaci rejonu. Ponadto dla każdej placówki przewidziana jest do obsługi pewna ilość kolchozów, gospodarstw, przedsiębiorstw i innych gospodarstw hodowlanych. Placówkom zootechniczno-weterynaryjnym podlegają punkty zootechniczno-weterynaryjne, które mają swój określony terytorialny zakres działania.

Pracownikami placówek i punktów zootechniczno-weterynaryjnych są lekarze i technicy wet. oraz zootechnicy. Kierownikiem placówki może być w zasadzie tylko lekarz wet. lub zootechnik z wyższym wykształceniem. Mianowanie jednego z nich na stanowisko kierownika zależy od kwalifikacji, praktyki i stażu każdego z nich w swym zawodzie. Na czele punktu zootechniczno-weterynaryjnego stoi technik wet. lub zootechnik, przy czym wyznaczanie jednego z nich na stanowisko kierownika zależy od podobnych elementów jak w placówkach.

Placówki i punkty zootechniczno-weterynaryjne działają według planu zatwierdzonego przez powiatowy za-

ząd rolnictwa i organizują w kolchozach przydzielonych im do obsługi, realizację zadań państwowego planu rozwoju hodowli, oraz zadań weterynaryjnych.

Placówki i punkty zootechniczno-weterynaryjne finansowane są z budżetu właściwego powiatowego zarządu rolnictwa zgodnie z ustalonym preliminarzem budżetowym zatwierdzonym przez odpowiednie władze powiatowe. Placówki i punkty używają pieczęci okrągłych celem nadania odpowiedniej urzędowej formy pismom i zaświadczeniom, wystawianym przez te jednostki organizacyjne, oraz specjalnych pieczęci do znakowania mięsa i produktów zwierzęcych. Pieczęcie obu tych typów znajdują się w wyłącznej dyspozycji lekarza wet. placówki i technika wet. punktu.

Rzeczowy zakres działania placówek i punktów zootechniczno-weterynaryjnych jest w zasadzie identyczny. Do zakresu tego należy:

1) opracowywanie i wykonywanie zarządzeń zootechnicznych i weterynaryjnych zabezpieczających realizację państwowego planu rozwoju hodowli oraz postanowień partii i rządu w tym zakresie;

2) podnoszenie produktywności zwierząt gospodarskich i drobiu;

3) ulepszenie hodowli z punktu widzenia doboru odpowiednich ras;

4) współdziałanie w opracowywaniu norm żywieniowych dla zwierząt, opracowywanie planu karmienia, nadzór nad przechowywaniem i zadawaniem paszy itp.;

5) organizacja prawidłowego wykorzystania pastwisk w kolchozach;

6) współdziałanie w opracowaniu planów stanowienia i metyzacji;

7) nadzór nad wykorzystaniem rozplodników i pracą punktów kopulacyjnych i inseminacyjnych,

8) organizacja uzupełnienia pogłowia zwierząt gospodarskich w odpowiedniej sztuki hodowlanej,

9) współdziałanie przy prowadzeniu odpowiedniej dokumentacji hodowlanej w kolchozach (ewidencja zwierząt hodowlanych), rejestry zwierząt zarodowych itp.),

10) współdziałanie w komisjach dokonujących brakowania zwierząt,

11) współdziałanie w opracowywaniu planów mających na celu zabezpieczenie odpowiedniej bazy paszowej w kolchozach,

12) ustalanie wymogów higieniczno-weterynaryjnych przy budowie i remoncie pomieszczeń dla zwierząt,

13) wydawanie zarządzeń przy zwalczaniu chorób zaraźliwych, postanawianie co do konieczności wprowadzenia kwarantanny, likwidacja chorób zaraźliwych,

14) okazywanie pomocy chorym zwierzętom na miejscu i w ambulatorium, oraz ewentualne stacjonarne leczenie zwierząt,

15) przeprowadzanie szczepień zwierząt, odrobaczania, wykonywanie badań diagnostycznych itd.,

16) nadzór sanitarno-weterynaryjny nad rzeźniami i punktami uboju zwierząt,

17) kontrola wykonywania zarządzeń z zakresu zootechniki i weterynarii, szczególnie w zakresie zachowania wymagań weterynaryjno-zootechnicznych i weterynaryjno-sanitarnych w gospodarstwach, przedsiębiorstwach przeróbki surowców pochodzenia zwierzęcego, miejscach przepędu i przewozu zwierząt, zakładach utylizacyjnych itp.,

18) ochrona zdrowia ludzi przed chorobami odzwierzęcymi,

19) propagowanie wśród kolchoźników i w całym społeczeństwie zasad dotyczących prawidłowej pielęgnacji, utrzymania i żywienia zwierząt, oraz przestrzeganie przepisów sanitarno-weterynaryjnych.

Pracownicy placówek i punktów zootechniczno-weterynaryjnych działają w terenie stosując w swej pracy następujące metody:

1) wykonują poszczególne zadania w oparciu o najnowsze zdobycze nauki zootechniczno-weterynaryjnej, oraz wcielają w życie doświadczenia i osiągnięcia produjących gospodarstw,

2) organizują socjalistyczne współzawodnictwo,

3) biorą udział w naradach produkcyjnych pracowników hodowlanych kołchozów,

4) organizują kółka weterynaryjno - zootechniczne w kołchozach i kierują ich pracą,

5) prowadzą pogadanki i dyskusje na tematy zootechniczne i weterynaryjne,

6) współpracują z miejscową prasą w dziedzinie weterynarii i zootechniki,

7) przeprowadzają kontrolę wykonania postanowień partii i rządu w zakresie hodowli,

8) po bytności w kołchozach zostawiają oni w zarządach kołchozów lub u kierowników gospodarstw pisemne zalecenia.

Pracownicy placówek i punktów wet. mają prawo nie tylko do egzekwowania zarządzeń z zakresu zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych, ale także mogą żądać od przewodniczących kołchozów, kierowników gospodarstw itd. dokładnego wykonania obowiązujących przepisów zootechnicznych i weterynaryjnych, jak również zwalniania od pracy zwierząt chorych. Ponadto mogą oni pociągać do odpowiedzialności osoby winne wykroczeń przeciwko obowiązującym przepisom z zakresu weterynarii i zootechniki.

Kierownicy placówek i punktów zootechniczno-weterynaryjnych ponoszą odpowiedzialność za dokładne wykonanie ustawy weterynaryjnej ZSRR i postanowień partii i rządu oraz instrukcji Ministerstwa Rolnictwa. W szczególności odpowiadają oni za terminowość wykonania planu, za terminowe i planowe wydanie zarządzeń z zakresu zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych, za właściwą gospodarkę lekami, oraz za właściwe prowadzenie rachunkowości. W placówce zootechniczno - weterynaryjnej prowadzone są następujące książki: 1) książka ambulatoryjna przyjęć zwierząt, 2) książka stacjonarnego leczenia zwierząt, 3) książka przychodu i rozchodu leków, 4) książka inwentarzowa, 5) książka stanu epizootycznego kołchozów i innych gospodarstw, 6) książka czynności z zakresu zwalczania zaraźliwych chorób zwierząt i ewidencja wyjazdów, zarządzeń itd.).

W. BIELAŃSKI

Kraków

SZTUCZNE UNASIENIANIE I ZAGADNIENIA PŁODNOŚCI ZWIERZĄT W BUŁGARII

Tradycja zastosowania sztucznego unasieniania w praktyce, jest w Bułgarii stosunkowo dawna. Już w roku 1934 prof. Hadjidimitroff wobec braku dostatecznej ilości ogierów, podjął próby w terenie, unasieniacz 84 klacze. Mimo posługiwania się prymitywną metodą (pobieranie nasienia na gąbkę) uzyskał 48,8% zażrebień.

Wkrótce, bo już w 1937, akcja sztucznego unasieniania została oparta na trwałych podstawach, przez zorganizowanie 8 stałych punktów, podległych Ministerstwu Rolnictwa. Równocześnie została ustalona zasada podziału zainteresowań służby zootechnicznej i weterynaryjnej w A. I.*) mianowicie o doborze rozplodników decydować miały czynniki hodowlane, natomiast strona techniczna wraz z zagadnieniem zwalczania niepłodności i schorzeń przychówku została oddana lekarzom weterynarii.

W roku 1938 unasieniono 1640 klaczy uzyskując różne rezultaty dochodzące na niektórych stacjach do 68% zażrebień (Stara Zagóra). W tym samym roku unasieniono 1509 owiec, z wynikiem 79-95% zapłodnień. Rozpoczęto również unasienianie krów, ale początkowo na kilkadziesiąt sztukach a w latach następnych na kilkuset.

W roku 1941 został zorganizowany Instytut Sztucznego Unasieniania przez Dr. Bratonoff, Zadaniem Instytutu było prowadzenie prac naukowych, zastoso-

wania ich w praktyce oraz szkolenie personelu. Początkowo Instytut posiadał tylko jeden oddział dla zagadnień bezpośrednio związanych ze sztucznym unasienianiem.

Jednym z pierwszych zadań Instytutu było unasienianie owiec, które organizowano w terenie w latach 1941 i 1942 u około 20.000 sztuk.

Chociaż w latach wojny A. I. było ograniczone do małej ilości unasienianych zwierząt, w roku 1943, Ministerstwo Roln. przystąpiło do organizowania nowych stałych stacji unasieniania w liczbie 12-tu (z czego dwie w Sofii, a reszta równomiernie rozrzucona po całym kraju).

Stacje zostały obsadzone przez lekarzy wet. szkolonych w Instytucie w Sofii, z zadaniem organizowania akcji w okręgu stacji.

W roku 1944 w Instytucie A. I. zostaje stworzony nowy dział zwalczania niepłodności i chorób przychówku.

W roku 1946 Instytut przechodzi dalszą rozbudowę przez wyłączenie chorób przychówku w oddzielny oddział a również tworzy się Oddział Fizjologii Rozrodu. Równocześnie Instytut uzyskuje własny budynek, specjalnie na ten cel budowany na terenie Wydziału Weterynaryjnego. Stacje terenowe same, jak również organizowane przez nie punkty rozpoczynają szerszą działalność i począwszy od roku 1947, ilość zwierząt unasienionych rocznie zaczyna szybko zwiększać się, z 63.000 w 1947 r. na około 1,700.000 w roku 1952. Charakterystyczne jest, że poza owcami, akcją sztucznego unasieniania zostało objęte bydło, kozy, i konie.

Poza lekarzami wet. pracującymi stale na stacjach, unasienianie bydła, kóz i owiec wykonują na punktach technicy, — natomiast unasienianie klaczy wyłącznie lekarze, głównie terenowi, którzy poza innymi stałymi czynnościami prowadzą w sezonie punkty unasieniania. Instytut A. I. w Sofii przechodzi dalszą rozbudowę przez zorganizowanie w roku 1952, nowego laboratorium kontroli rozcieńczalników. Do obecnej organizacji i prac Instytutu powrócę później.

Ilość punktów na których przeprowadzono A. I. wynosiła w roku 1951 dla klaczy: 41, dla krów: 212, dla owiec: 830, dla kóz: 79.

Rozwój sztucznego unasieniania w Bułgarii

Rok	Unasieniono				Ogółem sztuk
	Klaczy	Krów	Owiec	Kóz	
1938	1640	45	1,509	—	3,194
39	—	175	1,944	—	2,119
40	—	203	7,578	—	7,781
41	400	290	19,614	—	20,304
42	498	589	24,819	—	25,905
43	215	453	1,555	—	2,225
44	68	348	250	—	666
45	55	420	800	94	1,369
46	88	800	11,200	263	12,351
47	2,707	3,104	56,000	1,659	62,970
48	5,276	7,280	103,420	4,100	120,076
49	5,000	25,000	270,000	10,000	310,000
1950	5,000	42,000	530,000	12,000	589,000
51	6,100	79,000	1,060,000	47,000	1,192,100
52	6,500	120,000x)	1,500,000	80,000x)	1,706,500

*) skrót A. I. oznacza sztuczne unasienianie (art. inseminatio).

*) cyfra przybliżona obliczona na podstawie wyników do października.